

Vilhelmina Fria Församling

Org.nr. 896100-5140

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter bastillsyn i Strandskolan
belägen i Vilhelmina kommun

Tillsyn i Strandskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Vilhelmina Fria Församling (896100-5140) under vårterminen 2015. Strandskolan besöktes av Skolinspektionen den 3 februari 2015 och den 4 februari 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Antalet elever i Strandskolan är för lågt för att kunskapsresultat ska kunna presenteras i Skolverkets nationella uppföljningssystem.

Vårterminen 2014 gick endast fyra elever i årskurs 9, i årskurs 6 gick 5 elever och i årskurs 3 gick 3 elever. I likhet med Skolverket avstår Skolinspektionen från resultatredovisning för grupperna då den skulle bli alltför utpekande. Detta gäller såväl nationella provresultat som betygresultat. Vårterminen 2014 sattes sammanlagt 406 betyg för årskurserna 6–9. Av dessa var 373 (81 procent) betyget E eller högre. Bland de 373 betygen E eller högre finns 13 stycken (3 procent) betyget A.

I enkäter som genomförts av skolan framgår att en övervägande del av eleverna känner sig helt trygga. Denna i huvudsak positiva bild framkommer också i de enkäter som Skolinspektionen genomfört till personal, elever och föräldrar vid skolan inför tillsynen. Bilden förstärks av de intervjuer som inspektörerna genomförde i samband med tillsynen.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Föreläggande	2015-06-04
2. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist	
3. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist	
4. Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna	Föreläggande	2015-06-04
5. Utveckling av utbildningen vid skolenheterna	Ingen brist	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande. Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Utbildningen ges i en god miljö av engagerade lärare där eleverna i stor utsträckning känner sig trygga och trivs. Det finns dock områden där verksamheterna behöver förändras och utvecklas för att uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionen bedömer att de brister som konstaterats vid tillsynen är kopplade till varandra. Valet att använda en annan juridisk person som entreprenör för genomförande av undervisning är inte förenligt med skollagens krav. Vidare innebär distansupplägget att läraren inte är närvarande vid undervisningstillfället. Eleverna arbetar själva med det arbetsmaterial som Sofia Distans tillhandahåller. Detta skapar problem på ett antal områden, exempelvis med att individanpassa undervisningen och elevernas möjlighet till inflytande över undervisningens arbetssätt, arbetsformer och innehåll. Vid bedömning och betygsättning ska läraren göra en allsidig bedömning av elevernas kunskaper och nyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven. Skolan ska vid undervisning uppfylla tillsynsansvaret över eleverna samt säkerställa en trygg miljö som präglas av studiero.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vilhelmina Fria Församling att senast den 4 juni 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen på adress skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att till exempel genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål/syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärtilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Vilhelmina Fria Församling inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. (Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 3. Kursplaner)
- Undervisningen innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna. (3 kap. 3 § skollagen; 5 kap. 2 § skolförordningen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)
- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper)

- Lärarna stärker elevernas vilja att lära och deras tillit till den egna förmågan. (Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper)
- Lärarna ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. (Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att upphöra med den distansundervisning som bedrivs vid skolan.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser som kan finnas i andra författningar. Enligt skollagen ska elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Strandskolan köper undervisning i moderna språk, spanska, av Sofia Distansundervisning i Stockholms kommun. Som skäl anger huvudmannen att det varit svårt för skolan att rekrytera behörig personal. För distansundervisningen har rektor för Strandskolan och Sofia Distansundervisning ingått ett avtal för två elever som läser Spanska.

I intervjuer med lärare, rektor och elever framkommer att distansundervisningen bedrivs på följande sätt. Undervisningen i Spanska bedrivs av lärare anställda av Sofia Distansundervisning i Stockholms kommun. Elevernas lärande sker i form av självstudier där Sofia Distansundervisning tillhandahåller elevernas arbetsmaterial både i tryckt och digitalt format. Eleverna väljer själva vilket format de vill använda när de läser faktatexterna. Till faktatexterna finns arbetsuppgifter som eleverna ska besvara och skicka in till ansvarig lärare hos Sofia Distansundervisning. Bedömning och betygssättning av eleverna genomförs av läraren vid Sofia Distansundervisning utifrån de redovisningar som eleven skickat per e-post in till läraren. Den ansvariga läraren undervisar således inte eleverna i realtid och befinner sig inte fysiskt i samma klassrum som eleverna. Eleverna och läraren är skilda åt i både tid och rum. Under de lektioner som omfattas av distansundervisningen finns handledare med i klassrummet.

Skolinspektionen bedömer att den undervisning som Strandskolan bedriver genom så kallad distansundervisning inte uppfyller de krav som ställs i författningarna. Eftersom det saknas andra specifika bestämmelser om distansundervisning får den undervisning som Strandskolan bedriver bedömas mot de bestämmelser om undervisning som finns i skollagen, skolförordningen, läroplanen och aktuella kursplaner. Enligt skollagen definieras undervisning som sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande av kunskaper och värden. Begreppet undervisning rymmer såväl traditionell undervisning i klassrummet som undervisning där eleverna självständigt genomför arbetsuppgifter, vilka kräver besök på bibliotek, institutioner, arbetsplatser med mera. Begreppet undervisning kan således innefatta olika sätt att bedriva undervisning. Begreppet begränsar inte friheten för rektorer, lärare och elever att lägga upp arbetet och att följa med i pedagogisk och teknisk utveckling. Tolkningen av begreppets innebörd är dock inte godtycklig. Det som avses är en målinriktad pedagogisk verksamhet som genomförs under lärares ledning.

Till denna definition av undervisning finns en rad bestämmelser avseende undervisningen i läroplanen, exempelvis att den ska vara individanpassad och att eleverna ska ha möjlighet till inflytande över undervisningens arbetssätt, arbetsformer och innehåll. Vidare ska skolan vid undervisning uppfylla tillsynsansvaret över eleverna samt säkerställa en trygg miljö som präglas av studiero. Läraren ska vid bedömning och betygsättning göra en allsidig bedömning av elevernas kunskaper och nyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven.

Utifrån vad som framkommit i intervjuer konstaterar Skolinspektionen att eleverna som läser Spanska på Strandskolan inte får ett aktivt lärarstöd. Eleverna har inte tillgång till lärare som aktivt kan stärka vare sig elevernas vilja att lära eller tilliten till den egna förmågan. Skolinspektionen konstaterar vidare att det arbetsmaterial som eleverna har att tillgå inte anpassas utifrån elevernas behov, erfarenheter, förutsättningar och tänkande. Distansupplägget gör att elevernas inställning i olika frågor inte klarläggs och att elevernas åsikt inte tillmäts någon betydelse. Detsamma gäller elevernas möjlighet till att i dialog med läraren göra medvetna ställningstaganden. Skolinspektionen konstaterar särskilt att eleverna inte har något reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer eller undervisningens innehåll. Skolinspektionen bedömer vidare att lärarna inte har möjlighet att göra en allsidig bedömning av elevernas kunskaper och förmågor och kan följaktligen inte ha det underlag som behövs för att betygsätta eleverna. Vid undervisning enbart genom informations- och kommunikationsteknik begränsas exempelvis lärarens möjlighet att mot

kunskapskrav i moderna språk exempelvis bedöma elevens förmåga att tala och samtala.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna

Huvudmannen ska ge rektorn och övrig personal vid skolenheterna förutsättningar, så att utbildningen är likvärdig och av hög kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen ser till att de förutsättningar för att bedriva en utbildning av hög kvalitet (i form av till exempel en stabil elevprognos och budget) som denne hade vid godkännandet som huvudman fortfarande gäller. I arbetet med att skapa nödvändiga förutsättningar ingår bland annat också att säkerställa att de rektorer som är anställda att leda verksamheten har den behörighet och kompetens skolförfattningarna kräver. I arbetet ingår också att förse skolenheterna med nödvändiga materiella och personalmässiga resurser, så att målen för utbildningen kan nås. Dessa resurser måste också organiseras på ett ändamålsenligt sätt, så att skolenheterna kan använda dem för det syfte de är avsedda för. Den enskilda huvudmannen har också ett fungerande system för att ta emot anmälningar om kränkande behandling av elever. I de fallen utreds kränkningarna och åtgärdas vid behov.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Vilhelmina Fria Församling inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen vid skolenheterna genomförs av den huvudman som erhållit godkännande för utbildningen vid respektive skolenhet, samt enligt de villkor som framgår av godkännandet eller särskilda beslut. (2 kap. 5 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Se till att bedriva undervisningen i moderna språk i egen regi med lärare anställda av den huvudman som erhållit godkännande för utbildningen.

*Motivering till bedömning av brist**Ansvar för utbildningen*

Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för grundskola. Godkännande ska lämnas om den enskilde har förutsättningar att följa föreskrifterna som gäller för utbildningen. Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen. Enligt 23 kap. i skollagen om entreprenad och samverkan, eller i övrigt i skollagen, medges inte möjlighet för en enskild huvudman att överlämna undervisning inom grundskolan, förutom modersmålsundervisning, till en annan juridisk person.

Huvudmannen för Strandskolan har ett godkännande som huvudman för utbildningen vid skolan. Detta innebär att huvudmannen som huvudregel själv ska bedriva utbildningen och därmed undervisningen om det inte finns stöd i 23 kap. skollagen för att avtala om entreprenad eller samverkan med annan. Tillsynen visar att skolan överlätit undervisningen i spanska på Sofia Distans. Eleverna på Strandskolan får därför sin undervisning Spanska av lärare som är anställd av en annan juridisk person.

Utredningen visar att huvudmannen för Strandskolan inte följer föreskrifterna för utbildningen då undervisningen i Spanska överlämnats till en annan juridisk person vilket inte är förenligt med bestämmelserna i skollagen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att avhjälpa bristen.

Avstående från ingripande***Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna****Bedömning av brist*

Skolinspektionen konstaterar att Vilhelmina Fria Församling inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen överlämnar elevernas slutbetyg till den kommun där skolan är belägen. (29 kap. 18 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen.

- Skapa rutin för överlämnade av elevernas slutbetyg till Vilhelmina kommun.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska huvudmannen för en fristående skola där betyg sätts lämna över elevernas slutbetyg till den kommun där skolan är belägen. Detta har inte skett på grund av ett förbiseende från rektorns sida.

Motivering till avstående från ingripande

I intervjuerna framkommer att huvudmannen och rektorn påbörjat rättelse för att överlämnande av slutbetyg till kommunen omedelbart ska åtgärdas och en rutin för detta skapas. Skolinspektionen väljer därför att avstå från ingripande.

Övriga arbetsområden***Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling***

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de till exempel inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum, etc. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det

innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

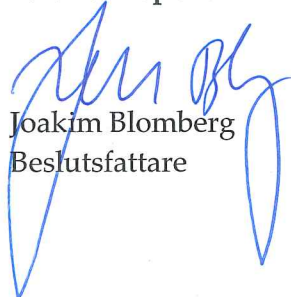
Utveckling av utbildningen vid skolenheterna

Huvudmannen ska arbeta kontinuerligt och långsiktigt för att utveckla och förbättra utbildningen i inom väsentliga områden, i syfte att säkerställa likvärdighet och kvalitet. I detta arbete ingår att huvudmannen skaffar sig kunskap om nuläget vid skolenheterna. Denna nulägesbild ska bland annat innefatta resultat som knyter till det syfte som utbildningen har enligt nationella styrdokumentet. I arbetet ingår också att följa upp de centrala förutsättningar som huvudmannen ger skolenheterna, för att de ska kunna ge eleverna en god utbildning. Huvudmannen analyserar sedan orsakerna till bristande måluppfyllelse, resultat och förutsättningar, vilka förbättrings-åtgärder som behövs, samt vidtar dessa åtgärder.

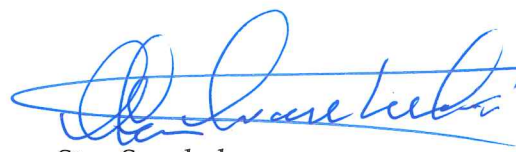
När huvudmannen formulerar nulägesbilden ska denna bygga på uppgifter som rektorerna tagit fram i sitt eget kvalitetsarbete vid skolenheterna, men också på uppgifter huvudmannen själv samlat in (exempelvis nationell statistik, tillsyns- och granskningsrapporter, anmälningar om kränkande behandling, etc). Det ska därför finnas en koppling mellan huvudmannens kvalitetsarbete, och det kvalitetsarbete som rektorn tillsammans med lärare, övrig personal och elever genomför vid skolenheterna.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Beslutsfattare

Sten Svanholm
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Strandskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvartagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Fakta om Strandskolan

Skolverket godkände Vilhelmina Kristna skola som en fristående grundskola för årskurserna 1–9 genom beslut (dnr 1992:1740) den 29 november 1993. Verksamheten startade höstterminen 1994. Genom Skolverkets beslut (dnr 1999:2642) den 24 januari 2001 fick skolan godkännande och rätt till bidrag för verksamhet motsvarande förskoleklass. I samband med att verksamheten flyttade till nya lokaler år 2000 ändrades skolans namn till Strandskolan – Vilhelmina Kristna skola. Den 1 mars 2002 beslutade Skolverket (dnr 2000:3097) att godkänna Strandskolan – Vilhelmina Kristna skola som en fristående grundsärskola för årskurserna 1–10.

Huvudman för skolan är Vilhelmina fria församling, ideell förening med organisationsnummer 896100-5140. Verksamheten vid Strandskolan startade läsåret 1994/1995 med grundskoleverksamheten och omfattar numera även förskoleklass och grundsärskola. Strandskolan är belägen i Vilhelmina tätort i Västerbotten. Vid tillsynen omfattade verksamheten i grundskolan och förskoleklassen 62 elever varav 4 elever i förskoleklass. Strandskolan har kristen profil. Eleverna kommer från Vilhelmina kommun. Vid tillsynen hade en elev mottagen i grundsärskolan precis börjat på Strandskolan. Undervisningen bedrivs både i åldershomogena och åldersblandade undervisningsgrupper beroende på antal elever i olika åldrar.